

מסורת הש"ס

(א) [לעיל כח:]; (ב) [לעיל כג:];
 (ג) [כחצות לו. גיטין לו:];
 (ד) [גירסת הערוך בערך בדק
 ב' רב חנן ומיושב בזה קושיית
 הרשב"א בתוס' ד"ה כמאן,
 (ה) ז"ל משום דגמר ומקני.
 מר"ב]

תורה אור השלם

- 1 פֶּתַח פִּיךָ לֹא־לִם אֶל דִּין
כָּל בְּנֵי חַלּוּף: מִשְׁלִי לֹא ח

גליון הש"ס

רש"ם ר"ה חישנין בו
והיבא דקיימא ארעא
תיקום. עין לעיל דף לב ע"ב
תוס' ד"ה והלכתא:
תוס' ר"ה כמאן בו היינו
דלא בר". קשה ל"י הא
לאמרין לעיל לב ע"ב מ"ז
ספר דמחאה גלגלי ר"י מ"ז
מחאה אלא דענה טובה
קמ"ל וצווחר הא ר"י אמר
כן לעיל ושפיר אמר כן לרב
עין כמאן כר"י וז"ע:

הגהות הב"ח

[illegible]

מוסף רש"י

שלא אמר לי אדם דבר
ממעולם. ולא אמר לו אמה
מכרת לי (לעיל ב:). הבא
משום ירושה אינו צריך
טענה. אינו צריך לומר אמה
מכרת לאבי, אלא ראיתי לאבי
שהחזיק בה ולא ערער אדם
עליו (לעיל ב:).

מוסף תוספות

- א. [וא"כ] הלא היא חזקה
 שאין אמת שטענה ואל עדיף
 אלא תחת לדידהו משלש
 שנים לרובנן ר"ן. ב. שהיה
 שוה זכר, החזקה בה
 בפניו, והלה טוען מעולם
 לא מכרתה לו כלום. רמז'ן.
 ג. [ואזהר] דהר"ב בארצו
 הדריבה לא שמשלש חלקה
 וכן. פשוט ש"מ נבס' מוס'
 (הר"ש. אולם) ברמב"ם
 מפרש שכשנשיאית שהגדור
 היה בתוך שלו, לא רצית
 ללקח הימנו ותתת לו
 (דמים). ד. [דנכין]
 שבעתה מכר ובמכר שייך
 לומר נחא אל דמכר
 הבהמתיא א"כ את כל ה

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

מז.

עין משפט
נר מצוה

קו א מ"י פ"ה מהלכות
זכ"ה הלכה 3 סמוג עשין
פב טוש"ע ח"מ סי' רמז
סעיף ג:

ק"ז ב מ"י פ"ד מהל' טוען
הל' יז סמג עשין לה
טוש"ע ח"מ סי' קמו סעיף
ט:

קח ג מ" שס הל' יג
טוש"ע שס קע"י:
קמ" ד טוש"ע ח"מ קי'
קמב קע"י ז:

רבינו גרשום

לראשון: איבעיא להו.
להיכא דאמר לעדים זילו
סתם כתיבו ליה חיישינן
דלהוי מתנה טמירתא אי
לא חיישינן:

פסיקה כל חוקה שאין עמה פלמוחין טענה אחרת של וכוונותיו טענה חזקה: והבא מחמת ידושה. שם שהחזיק א' שנים וצטרף אחד ואמר לו מה עזרתה עושה בשלי שישירשתי מאבי ואמר לו צריך להאריך באת לאבך אך צריך לזה לעשות היכן לקחה אביו או שום טענה אחרת: עמה פלמוחין. דהייא דאיהא חזקה. שפשתנה פשטא. חזקה. איצטרך דמחו דאיהא חזקה אלא טענה אמרנו משום אם לא טעין דהאי מיבוח הוא ודובה ליה כר קמ"ל דלא טעננן בשבילי דמיין דאיהא חזקה אלא טעין אלא טעננן

ליה: שקל בדקא בארעיה.
שבא שטף מים ושטף
לכלולה ארעיה ואחר גורא
בארעא דחבריה שקבע
בתליו בקרע חבירו: א"ל.
לרב ענן: זיל אדרו לי
קרקעו וקבע מחיצתן בתוך
שלך למקום שהיה מתחלה:
אמר ליה רב ענן והא
אחזיקי לי. שקבעתי בקרע
שלו בפניו ולא מיחה לי:
לרב ענן: זיל אדרו לי

אמר לה כמאן אמרת:
דבני הוי חזקה אלתר:
(כ' יתרה. ד' דבני במנין
לא אמרו ר' שנים אלא
שיהא באספמא כ' הא
אם מחזיק בפניו ולא
מיתחא אלתר הויא חזקה
(א"ל) וכו' ישמעאל דתני
בסיומא דהאי פירקין ת"ר
מעשה באדם אחד שפתח
חלונותיו לחצר השותפין
בא לפני ר' ישמעאל ואמר
לו החזקת בני החזקת משום
אמר לה כמאן אמרת:

[illegible]

ש"ס אמר י' אדם דבר מעולם. והוא הדין דלפי' אם אדם זכניהו מפלוני דזונה מיין כלל הוא חזקא שדא שיאמר אתה מכרת לי כדקתני סיפא אלא הו' עדיפא עלא למינקט שדא אמר לי אדם דבר מעולם לאשמועי' כלל הו' פתח פיה לנאט כלדאמר בגמ':

אמרי' י' אחוי (י') שמרך. וכשלא

לא חיישינן רב אשי
א חיישינן: **מתני'**
ענה אינה חזקה כיצד
בתוך שלי והוא אמר
בר מעולם אינה חזקה
מתנה אביך מכרה לי
הרי זו חזקה ^א והבא
טענה: **גמ'** פשיטא
מזבן ובנה ליה האי
ואירכס והאי דקאמר
בן זבנה לי האי ארעא
הלכך לימא ליה אנן
אירכס ^א כגון זה ^ב פתח
(ענ"ב סימן) ^ד רב
דעיה אול ^ה הדר
אתא לקמיה דרב
הא אחזיקי לי אמר
ודיה ור' ישמעאל
למר הוי חזקה לית

והוא אחיל דאתא
אמר ליה ימחילה

פּרִיץ פֿשׂטֶט האָ לעיל (דף כח: פּרִיץ גמרא אַלס מעמֶה חוּקָה שאַין עמֶה טענה כו' ופֿירשׁ שׂס בַּחוּסָפוֹת פֿירושׁ (א' א' דלֶאס' אַמֶר (שְׁלֵא אַמֶר) לִי אִלֶּס דְּבַר מַעֲוֵה פֿרִיץ וּבִרְאֵה לִי וְיִמֶר דִּמְכָּה קִיפֵּא דְמַשְׁמַע דֶּאפִי מַפְלוּי דְּזַנְנָה

מינן וזכינתה לא היא חוקה פריך פשיטא וגרלה כי זה דחוק דמנא ליה
למיפרכא ארישא טפי מאסיפא דהא מרישא איכא למידק איפכא
והפירור טפי מסיפא לרישא וגרלה לי דמקשה לא מסיק אדעמיה
דנטעון ליה אן ולהכי פריך פשיטא דטענה גרידא אינה מועלת
דאינה טענה ומשני דס"ד נטעון ליה אן דכיון דלא מיחא שלש
שנים ודאי מוכר לו או מחל ועוד יא לומר דלרצנן דרבי ישמעאל
דלא ילפי משור ^א פריך פשיטא אבל קשה דבממתינן לא הזכירו
רבנן ומתני' כר' ישמעאל וגרלה דפריך חוקה דיום אחד דמתני'
נמי איירי בה מדקתמי כל חוקה כדפ"ה:

במאן בר"י. קשה לרש"י דהאמר רב עין לעיל (דף נח:)
לדידי מפרשא לי מיניה דמר שמואל מחאה בפני עדים שאין
יכולין לומר לו כו' משמע דלא צ"י ו) בפניו מחאה * והיינו דלא
כר"י ושמואל סבר כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא: **אמר ר"י**
מחילה במעות הוא. וקשה דצ"י איהו נשך (צ"מ דף קו: וספ ד"ה
ההם) אמר רב נחמן השתא דאמור רבנן אסמכתא לא קני הדרא
ארעא אדרי פירי למימרא דסבר רב נחמן מחילה בטעות לא
הו"א מחילה דהו"א איתמרא מוכר פירות נחמן לחצירו כו' ואמר רב
הימן מוסיף דלא צ"י ואלא לא איתמרי מוכר מצינו רבא וצ"י

[illegible]

מִשּׁוּם דַּהְרֵי יָשְׁנֵי אֲמֵר רַב יוֹסֵף לְעִיל [מ:] וְאִכְלָא בִּינְיָהוּ
דְּחַפְלָא וְחַד מַכְשָׁר הֶלֶךְ קֻצֵּי הֵבֵל אֲמֵי סְמִיכִין אִי אֲמֵר
וְאַתְּמָא כְּחוּזוּ וְלֹא אֲמֵר לֵיהּ מִיחֻבוּ שְׂבֻקָא וּבְצִירֵיתָא וְלֹא אֲמֵר לֵהּ
מִנְמֵי אִיטְרוּרֵי מֵהֵּיו מַתְּנַת טְמִירְתָּא אִי לֹא. וְיֵשׁ מַפְרִשֵׁין דְּאִמְודַעָא קֵיא
דְּאוֹרְקִימְנָא דְלֹא הִויָא מַתְּנַת טְמִירְתָּא

מודועא לנצירתה אכל סתמא מי הויה
 מודועא ולא נהירא כלל דלהוה לי שנה
 דלמחר' סתמא פסולה ודאי לא הויה
 מודועא דהיינו טמירתא: לא חיישין.
 דלניה טמירתא אלא כשרה: חיישין.
 לנטמירתא ולא מגבינן בה וזי מגבינן
 אלא מהדרין עובדא ויהיינו דלא
 קאמר רב אשי דלא מגבינן אלא
 חיישין דספק הוה °והיכל דקיימא
 דלמחר' חיקוס: וסלכא חיישין. דלא
 מגבינן בה והלכך צריך לכחוש בתוך
 ההשטר וכן אמר לנו כתובה בשוקא
 וחתמיה צברא וזע"ג. דלא אמר אלא
 כתובה לו סתם שטר ממנה כנו
 שסתקו חכמי קאמר: מרנב' כו
 חזקה שאין עמה טענה אינה חזקה.

ענן שקל בידקא פ' ג' זין חזקת ג' שנים דקרקעות וזמים
גודא בארעיה דחבר זין חזקת יום אחד כנון
נחמן א"ל זיל הדר אחזיק להנך דאמרינן לעיל (ד' ו') אחזיק
ליה כמאן כר' דאמרי כל בפניו לא
הלכתא כוותיהו א' וסייע בגודא בהדא
בטעות היא את גופן עבדת כי היכי דאה
נמי לא הוה ידע ר בארעיה אול הדר גוד

שני חזקה מכה ירושת אבי שהיה מוחזק בה ביום מותו: **אינו לרין טענה.** לומר היאן זא ליד אביו דאין אדם זקן בקרקעות אביו היאן זאז ויהיו ראה עבדים זעי שראו את אביו הוחזק בהם יום אחד ויהי מפרש בגמרא [ע"פ:] **ג' פשיטא.** דכיון דאין לי טענה ארינה חזקה: **מיוזן זכנה לוי.** האי ארעא מזה המעשרע לקחא ואז שטרו: **אמרי לי אחוי שטר.** שאינו זקי בדינין לידע שחזקה בזמקס שטר עומדת: **קמ"ז.** דאי טעין טעינין ליה ואי לא טעין אנו לא ילפינן ליה למיטען. שמעינן מהכא דאי הוה טעין הכי מהמנינן ליה דכה"ג אינו קרוי חוזר וטוען דאין הוה מכחיש טענות ראשונות: **שקל בידקא בארעא.** שטף מים כננס שזהו ונטל את המחילות ויהי נודע מקומן: **הבזר גורא כו.** עשה כותל חדש בינו לבין שכן והרחיק קרקע שלו ושעה הכותל בשדה חצירו: **והא אחזקי.** שזנתי כותל על פיו ובזלאתו

וכדלדאמר לקמיה דלחא וסייע גורא כהדאי וכמאן דלמיר לי חזק וקני דמי וכין שעל פיו עשימי וגם החוקתי יום או יומים שהיה כותל שלי בקרקע שלו והוא ידע ולא מיחה אלא שחק הרי חוקמי חזקה שיש עמה טענה ואידך הוה טעין לא נתימיה ושני חזקה לא החזיק: א"ל רמאן. טענתא והא אחזיקי דסבירא לך חזקה יום אחד הוא חזקה היכא ידיע מערער ולא מיחה: כר"י. דלמתיא [נת]. דלמי טעם דג' שנים כדמי שיהא באספמלי שנה כו' הא אם קרוב בחזק מיהלן שני שסיוכל לידע מיד כשידע ולא ימחה מתיא חזקה וכו' ישמעאל בר' יוסי נמי בשליה פרקין (דף נט:) ת"ר מעשה באדם אחד שפתח חלונותיו ללחצר השותפין בא לפני ר' ישמעאל א"ל החזקת משום דס"ל בפניו ללחצר הוא חזקה: אין הלכה בו. אלא כרבנן דלמרי דכל דבר חזקה ג' שנים מיום ליום בעיני: והא חזלי כו'. ו) והא יס לי טענה ודלית שהקנה לי קרקע דיש לי עדים שראו שהיה מסייע לי לבנות הכותל וכמאן דלמיר לך חזק וקני דמי: מחילה בטעות היא. שלא היה יודע שאתה בונה בחזק שלו: מי הוה עבדם. בתמיה. אלאלא גם אתה טעימי וכסבור היית שאתה בונה בחזק שכן:

מ

דערב נחמן דהתם זצני ולא הויה מחילה בטעות שאפי' היה המ
 ווגמר ומקני⁷ אבל הכא הויה הלואה והלוה אינו מקני ליה אלל
 ויכיון הדברא ארעא הדרי נמי פירי אבל אם היה נותן במורת רצי
 אולאנה לא היה יודע זה הפירוש⁸ שאם היה יודע לא היה מקשה כז
 היה משיב מאילונית לפי סברת רבא כלומר אדמותצת לי מאינו
 דכל כמה דלא הדר ביה מחיל ליה מחילה גמורה. יענש"ק ז"מ סו' ה'. [אלא]דיה סבור דמי